

Seachtain na Gaeilge 2011: Féach na bileoga do Sheachtain na Gaeilge 2010 .... ar <http://www.muinteoirgaeilge.ie/caipeisoifigiula.html> chun teacht ar ábhair: lúbraí focal, crosfhocail, smaointe, gníomhaíochtaí .....

Raidió Rí Rá ag craoladh beo ar an idirlíon i gcónaí (www.rrr.ie) agus ar raidió FM in áiteanna áirithe do mhí na Márta. Craic, comhlúadar agus comhrá do dhaoine óga trí mheán na Gaeilge. É ar fáil freisin ar Twitter, Facebook, Blogspot agus Bebo. Is féidir éisteacht leis freisin ar an iPhone. Cúrsaí spóirt á bplé, t-léinte le buachan, liricí Gaeilge ar fáil, nuacht faoi ghigeanna, píosaí léamhthuisceana, an t-eolas is

déanaí faoi Jedward .....

www.snag.ie Eolas faoi imeachtaí ar siúl ar fud na tíre, pinn, greamáin, suaitheantais, dlúthdhioscaí le ceannach, póstaer, tráth na gceist, rince Gaelach, scéalaíocht, Ceolchoirm Sheachtain na Gaeilge, Cá bhfuil na paráid ar siúl ...

Tráth na gCeist Boird: Grúpaí ceoil/scannáin/daoine/rudaí/nathanna/áiteanna sa nuacht.

Foca(i)l in easnamh i ngach cás. Ná tóg ró-dháiríre na haistriúcháin!

1. An Bhantiarna _____	(Ga Ga, Lady Ga Ga)
2. An deireadh _____	(Searbh, The bitter end)
3. Óráid an _____	(Rí, The Kings Speech)
4. _____ na hAbhann	(Damhsa/Rince, Riverdance)
5. _____ Bealtaine	(Imelda, Imelda May)
6. An _____ fhiánta	(tSúil, The Savage Eye)
7. Eala _____	(Dhubh, Black Swan)
8. An Líonra _____	(Sóisialta, The Social Network)
9. Tusa _____	(Tiúb, Píobán, YouTube)
10. _____ Mac Seáin	(Micheál, Michael Jackson)
11. Lá _____	(Glas, Greenday)
12. Scéal coiligh agus _____	(Tairbh, Cock and bull story)
13. Piseanna na _____	(Súl Dubh, Black Eyed Peas)
14. Féach sula _____	(Léimeann tú, Look before you leap)
15. Cailíní _____	(Os ard, Girls Aloud)
16. Pióg _____ a ithe	(umhal, eat humble pie)
17. Uair amháin i ngealach _____	(gorm, Once in a blue moon)

18. Súgradh _____	(Fuar, Coldplay)
19. _____ Sleánna	(Britney, Britney Spears)
20. _____ de Búrca	(Alexandra, Alexandra Burke)
21. _____ Breatnach	(Louis, Louis Walsh)
22. Saol an _____	(Iarhair, Westlife)
23. _____ na Spéire	(Nuacht, Sky News)
24. Leabhar _____	(Aghaidh, Aghaidheanna, Facebook)
25. Ní eolaíocht _____ é!	(roicéad, It's not rocket science!)
26. _____ de Mórdha	(Cristóir, Christy Moore)
27. _____ Bodhar	(Liopard, Def Leppard)
28. _____ Leictreach	(Picnic, Electric Picnic)
29. Fuaim an _____	(Cheoil, The Sound of Music)
30. Rince _____	(Salach, Dirty Dancing)
31. _____ glic	(Fón, Smartphone)
32. Scadán _____	(Dearg, Red Herring)
33. Sceallóg ar do _____	(Ghualainn, Chip on your shoulder)
34. Daichead Scáth _____	(glas, Forty Shades of Green)
35. Féar glas glas _____	(an bhaile, The Green green grass of home)
36. _____ Fiáin	(Oscar, Oscar Wilde)
37. Fear na _____	(nDamhan Alla, Spiderman)
38. Niall Lámh _____	(Láidir, Neil Armstrong)
39. _____ Geataí	(Liam, Bill Gates)
40. _____ Cuileann	(Coill, Hollywood)
41. Ná féach i mbéal chapall _____	(na mbronntanas, Don't look a gift horse in the mouth)
42. _____ Siúinéir	(Karen, Karen Carpenter)
43. Nócha naoi _____	(Balún Dearg, Ninety Nine Red Balloons)
44. Mná agus _____ chun tosaigh	(Páistí, Women and children first)
45. _____ mbuidéal glas	(Deich, Ten Green Bottles)
46. _____ Fiuch	(Susan, Susan Boyle)
47. Manchain _____	(Aontaithe, Manchester United)
48. Tíogar _____	(Coillte, Tiger Woods)
49. _____ is fearr	(Seoirse, George Best)
50. Dónal Leaba sa _____	(Pháirc, Daniel Bedingfield)

Aimsigh an focal

Obair ghrúpa atá i gceist. Is féidir leathanach a thabhairt do gach grúpa, nó is féidir na focail a ghlaoch amach agus a rá leis na scoláirí iad a scríobh síos. Mínigh gur féidir focal amháin a chur le gach focal sa bhosca. Faigheann an grúpa pointe má éiríonn leo teacht ar an bhfocal laistigh den teorainn ama. Breis pointí má fhaigheann siad an leagan ceart den fhocal i.e an tuiséal ginideach nó an uimhir iolra sr. Breis pointí más féidir an nath a chur in abairt nó é a mhíniú ar shlí éigin eile.

An ghráin _____ Fíon _____ An t-ádh _____ Ar _____ meisce Cogadh _____	_____ saoire _____ an phobail _____ ceann tí proinn _____ _____ na nIonadaithe	_____ Mhuire _____ na Teamhrach _____ Bréanainn _____ oighir Thug se an _____ ar féin
_____ coisricthe _____ faoi thalamh táillí _____ _____ reatha _____ beatha	_____ gnó cion _____ _____ céile leanbh _____ An _____ Dubh	_____ uisce íde na muc is na _____ saol an _____ bháin _____ na sráide _____ lathaí
béal _____ dubh, _____ nó riabhach an bád _____ eala _____ An Teach _____	_____ chabhrach _____ feasa _____ rialta Cumann na _____ _____ na hÉireann	_____ bainistíochta _____ stáit ar _____ thar _____ _____ Scannán na hÉireann
i bhfad _____ Muir _____ Maithe agus Mórúaisle na _____ Cluiche Ceannais na _____ Tuaisceart _____	an baile _____ go _____ an fharraige _____ Is _____ is fiú ..... Bhí níos _____ ná fiche duine ann	_____ phoiblí i lár na _____ _____ an Chrócaigh duine a chur den _____ _____ imeartha
coirm _____ An _____ áras Náisiúnta _____ uirlise Mo _____ thú! _____ a bhaint as an saol	an dubh a chur ina _____ ar ag éirí go _____ an cine _____ mo _____ mear An Sceach _____	_____ scoil ó chuire _____ _____ chumann _____ lann Tá fios a _____ aige
cnó _____ rásaí _____ _____ oibre Ná déan paidir _____ de _____ bhána	_____ an fhocail leoithne _____ muileann _____ an _____ aniar cóir ghaoithe	_____ luaidhe cara _____ _____ a chur le pár i mbun _____ fear _____
crith _____ is lámh _____ ar bolg ar _____ in airde de shiúl na _____ ordóg _____	ag cur suas na _____ muic _____ Tá an nimh san _____ aige dom _____ séantóir _____ dhearg	bata is _____ a thabhairt do _____ a leasa comhartha _____ _____ a bhualadh _____ iarainn

Lá Fhéile Pádraig!

Bíonn Lá Fhéile Pádraig ann ar an 17ú Márta gach bliain. Is é Naomh Pádraig naomh na hÉireann. Is ócáid mhór í seo do mhuintir na hÉireann agus na hÉireannaigh go léir ar fud an domhain. Bíonn ceiliúradh mór ann ó Boston go Beijing agus ó Calcutta go Conamara. Tá na híomhanna agus na pictiúir go léir feicthe againn ar an teilifís bliain i ndiaidh bliana. Paráid mhór ghlórach, daoine idir óg agus aosta gléasta i ndath glas, rinceoirí agus bannaí ceoil de gach sórtle hataí agus cultacha greannmhara agus an seamróg á caitheamh acu.

Bíonn Éire agus na hÉireannaigh ar an stáitse dhomhanda ar an lá seo agus súile an domhain orainn. Cabhraíonn Lá Fhéile Pádraig go mór le turasóireacht mar tagann na mílte go hÉirinn don ócáid agus tagann turasóirí eile i rith an tsamhraidh.

Ceiliúradh, ceol, craic agus caint – Naomh Pádraig Abú!

Moltaí:

1. Roinnt den réamhobair ar nathanna cainte, frásaí srl. a bhaineann le Lá 'le Pádraig a bheith déanta roimh ré. Abair leis an rang go bhfuil tú chun scéal beag a léamh faoi Lá Fhéile Pádraig. Sula léann tú an scéal dóibh iarr ar an rang líon áirithe focal (5/6/7/8/9/10... ag brath ar chumas an ranga) a shíleann siad a bheidh sa scéal a scríobh síos. Agus an scéal léite agat is féidir leo féinmheasúnú a dhéanamh le fáil amach cé mhéad focal ceart a bhí acu. Is féidir duais bheag a thabhairt don scoláire leis an marc is airde!
2. Obair bheirte. Tugtar an píosa léitheoireachta seo do scoláire amháin. Bíonn nóiméad aige/aici cleachtadh léitheoireachta a dhéanamh. Léann an scoláire an scéal don dara scoláire. Ar deireadh bíonn ar an scoláire eile achoimre a dhéanamh ar a méid a chuala sé/sí.
3. Is féidir deachtú a bhunú ar an bpíosa seo fosta. Tabhair an píosa dóibh mar obair bhaile i.e. litriú na bhfocal a fhoghlaim. Léann an múinteoir an píosa go mall agus scríobhann na scoláirí an píosa a fhad is atá an múinteoir á léamh. Ar deireadh déanann na scoláirí malartú ar a chéile. Ceartaíonn siad obair a chéile – tá an leagan ceart oscailte anois os a gcomhair.

4. An píosa a léamh os ard, ach roinnt bréaga a chur isteach in áiteanna. Caithfith na scoláirí na bréaga a aithint. Mar shampla, d'fhéadfadh La 'le Padraig a bheith ar Mhárta 18 gach bliain. D'fhéadfadh na híomhánna agus na pictiúir a bheith feicthe againn ar an raidió. D'fhéadfadh paráid bheag thostach a bheith ann seachas a mhalairt.....

5. An píosa a léamh amach, ach botún gramadaí amháin a bheith i ngach abairt. Déanadh na grúpaí plé ar seo, agus pointe amháin a ghnóthú má thagann siad ar an mbotún, agus an dara pointe a ghnóthú don bhfoireann mas féidir leo an botún a cheartú.

6. An píosa a léamh os ard, ach cuid da ha heochairfhocail a fhágáil ar lár. An jab atá ag na grúpaí ná plé a dhéanamh ar seo agus an focal is oiriúnaí a úsáid chun go mbeidh ciall leis an bpíosa. Mar shampla, an focal "muintir" a fhágáil ar lár. D'fhéadfaí glacadh le "daoine" nó "pobal" nó "náisiún" nó "thír" srl. Úsáid a bhaint as Wingléacht, foclóirí cuí nó www.potafocal.com más gá.

7. Léadh dalta amháin abairt (nó cuid d'abairt) ón bpíosa faoi dhó , ach an abairt a bheith droim ar ais. Déanadh na grúpaí iarracht an abairt a chur ina cheart. Pointe don chéad dream go n'éiríonn leo é seo a dhéanamh.

8. Obair ghrúpa: Iarr ar na grúpaí alt cosúil le seo a chur le chéile ar La 'le Stíofáin, seachas Lá 'le Padraig. D'fhéadfaí plé a dhéanamh ar an pharáid mhór a bhíonn ar siúl sa Daingean gach bliain, an Dreoilín a bheith gléasta i gcultacha aite, turasóirí ag triall ar an áit, muintir an bhaile ag filleadh abhaile don ócáid srl.

Tá Naomh Pádraig ina chónaí in Éirinn an lae inniu! Obair ghrúpa atá anseo, 4 i ngach grúpa. Mar obair aonair i dtosach, déan iarracht na ceisteanna ar chlé a fhreagairt maidir le Naomh Pádraig. Agus é sin déanta agat, cuir na ceisteanna céanna ar bhaill eile an ghrúpa. An raibh na tomhais i gceart agat?

Ceisteanna	Ainm 1:	Ainm 2:	Ainm 3:
Cén contae ina bhfuil sé ina chónaí?	Mo thuairim	Mo thuairim	Mo thuairim
	Freagra ceart	Freagra ceart	Freagra ceart
Cén post atá aige	Mo thuairim	Mo thuairim	Mo thuairim
	Freagra ceart	Freagra ceart	Freagra ceart
Cén sórt tí ina bhfuil sé ina chónaí?	Mo thuairim	Mo thuairim	Mo thuairim
	Freagra ceart	Freagra ceart	Freagra ceart
Cén carr atá aige?	Mo thuairim	Mo thuairim	Mo thuairim
	Freagra ceart	Freagra ceart	Freagra ceart
Cén clár teilifíse is fearr leis?	Mo thuairim	Mo thuairim	Mo thuairim
	Freagra ceart	Freagra ceart	Freagra ceart
Cén caitheamh aimsire atá aige?	Mo thuairim	Mo thuairim	Mo thuairim
	Freagra ceart	Freagra ceart	Freagra ceart
Cén bia is fearr leis?	Mo thuairim	Mo thuairim	Mo thuairim
	Freagra ceart	Freagra ceart	Freagra ceart
An bhfuil peata aige agus cén ceann?	Mo thuairim	Mo thuairim	Mo thuairim
	Freagra ceart	Freagra ceart	Freagra ceart
Cén banna ceoil is fearr leis?	Mo thuairim	Mo thuairim	Mo thuairim
	Freagra ceart	Freagra ceart	Freagra ceart
Cén píosa teicneolaíochta is fearr leis?	Mo thuairim	Mo thuairim	Mo thuairim
	Freagra ceart	Freagra ceart	Freagra ceart

Tráth na gCeist Boird: Líon an bearna i ngach cás. Cláracha teilifíse iad ar fad.

1. An Seó Tallainne Uile _____
(Éireann, The All Ireland Talent Show)
2. Ag damhsa ar _____ Oighir
(Leac, Dancing on Ice)
3. _____ na nDragan
(Pluais, Brocais, Gnáthóg, Dragons Den)
4. Sa Bhaile agus As _____
(Baile, Láthair, Home and Away)
5. Tagaigí agus _____ Liom
(Ithigi, Come Dine With Me)
6. _____ an Chrónaithe
(Sráid, Coronation Street)
7. _____ an Lae Beo
(Cluiche, Match of the Day Live)
8. _____ agus an Chathair
(Gnéas, Sex and the City)
9. Scéal na h _____
(Éireann, The Story of Ireland)
10. _____ an Athruithe
(Obráid, Operation Transformation)
11. An Cailliúnaí is _____
(Mó, The Biggest Loser)
12. An tAthair _____
(Ted, Father Ted)
13. Fir _____
(Buile, As a meabhair, craiceáilte, Madmen)
14. _____ Ollscoile
(Dúshlán, University Challenge)
15. Buachaillí Bhean de _____
(Brún, Mrs. Browns Boys)
16. An Lúb is _____
(Laige, The Weakest Link)
17. An Breitheamh _____
(Judy, Judge Judy)
18. An bhfuil _____ agam duit!
(Nuacht, Scéala, Have I Got News for You)
19. Cé chomh _____ is atá do theach
(Glan, How Clean is your House)
20. Mná tí _____
(Uafásacha, Desperate Housewives)
21. Na _____ X
(Comhaid, The X Files)
22. _____ X
(Fachtóir, X Factor)
23. Inis bréaga _____
(Dom, Lie to Me)
24. Fiche a _____
(Ceathair, 24)
25. An _____ Chéile Mhaith
(Bhean, The Good Wife)
26. Cleasa _____
(Nua, New Tricks)
27. Turas ar na _____
(Réaltaí, Star Trek)
28. Comharsana Béal _____
(Dorais, Neighbours)
29. Turas _____
(Bus, Coach Trip)
30. _____, a scríobh sí
(Dúnmharú, Murder, She Wrote)
31. Tríocha Rud _____
(Éigin, Thirtysomething)
32. Déileáil nó gan _____
(Déileáil, Deal or No Deal)
33. _____ ar bharr
(Giar, Top Gear)
34. Amadán thar _____
(Lear, Sáile, An Idiot Abroad)
35. Cnoc Aon _____
(Chrann, One Tree Hill)
36. _____ 911
(Buime, Feighlí Linbh, Nanny 911)
37. Buille _____
(Croí, Heartbeat)
38. _____ le Vincent Browne
(Anocht, Tonight with Vincent Browne)
39. Beirt fhear go _____
(Leith, Two and a Half Men)
40. Áit sa _____
(Ghrian, A Place in the Sun)
41. _____ na nGiurléidí
(Seó, The Gadget Show)
42. Timpeall an _____
(Tí, About the House)
43. An Seó Déanach _____
(Déanach, The Late Late Show)
44. Tóg _____ Mé
(Amach, Take Me Out)
45. Nuacht na h _____
(hOíche, Newsnight)
46. An Bhreatain _____
(Bheag, Little Britain)
47. Íol _____
(Mheiriceá, American Idol)
48. _____ Mór
(Deartháir, Big Brother)
49. Bí ag Magadh Faoin _____
(Seachtain, Mock the Week)
50. Comhaireamh _____
(Síos, Countdown)

51. _____ ag an Apollo	(Beo, Live at the Apollo)
52. _____ Holby	(Cathair, Holby City)
53. Seó a h _____	(Aon, The One Show)
54. An Chéad _____ Eile i Meiriceá	(Mhainicín, Americas Next Top Model)
55. _____ agus Ord	(Dlí, Law and Order)
56. Is _____ le gach duine Raymond	(Breá, Everybody Loves Raymond)
57. _____ an Fhortúin	(Roth, Wheel of Fortune)
58. An Líne Ghorm _____	(Tanaí, The Thin Blue Line)
59. Amadáin agus _____ Amháin	(Capaill, Only Fools and Horses)
60. Cé leis an _____ ar aon nós	(Líne, Whose Line is it Anyway)

Aimsigh an abairt

Spríoc: Cleachtadh ar thuairimí a nochtadh, spéis a thaispeáint, eolas a léiriú, mothúcháin a nochtadh mar gheall ar Sheachtain na Gaeilge agus Lá 'le Pádraig

Treoracha: Obair ghrúpa. Plé a dhéanamh mar ghrúpa ar na habairtí is féidir a chumadh le focal as gach bosca.

Beidh naoi bhfocal i ngach abairt, agus beidh ocht n-abairt ar fad ann. Is freagra iad na habairtí ar an gceist:

“Cad a bhaineann le Seachtain na Gaeilge agus Lá 'le Pádraig” Tá ceann amháin déanta mar shampla.

Eagraítear	an-	daoine	Naomh	aimsir	seamróige	ar	Naomh	Éirinn
Go	Gaeilge	tháinig	an-chuid	Pádraig	fuar	idirlíon	na	sráideanna
Bíonn	mórán	Taoiseach	ag	mór	agus	i	an	lá
Tá	paráid	bíonn	labhairt	bailte	minice	i	in	Márta
Cloistear	gur	á	an	ar	Mheiriceá	ar	i	Mheiriceá
Caitheann	Raidió	in	Rá	níos	suaitheantas	cathracha	chomh	Pádraig
Deirtear	an	shuim	seamróg	muintir	an	ar	Uachtarán	432
Bronnann	minic	Rí	babhla	nó	go	hÉirinn	Mí	maith

Obair bhreise: Abairtí eile a chumadh mar fhreagra ar an gceist chéanna. Arís, beidh naoi bhfocal i ngach abairt. Bain úsáid as nathanna mar “Is breá liom...”, “Tá spéis agam i ...”, “Is fearr liom ...”, “